

Nr 114.

Av herr **Jonsson** i Haverö, om översyn av gällande bestämmelser angående vägnämnds arbetsuppgifter och befogenhetsområde m. m.

I samband med riksdagens handläggning av frågan om vägväsendets förstatligande hystes på sina håll starka betänkligheter mot en befarad avkoppling av det lokala medinflytandet i vägväsendets utformning och gestaltning, som tidigare tillkommit vägstämman. Ehuru detta medinflytande i allt väsentligt inskränkte sig till rätten att framlägga förslag samt rätten att yttra sig över framlagda förslag, ansågos likväl dessa rättigheter utgöra ett mycket viktigt led i den kommunala självstyrelsen, som genom berörda befogenheter bereddes tillfälle att giva uttryck för en samlad landsbygds opinion i fråga om vägväsendets uppehållande och utbyggnad. Mot ett bibehållande i fortsättningen av det lokala medinflytandet restes i sak inga invändningar. Redan i propositionen betonades starkt, att bygdevägsintressena och de enskilda vägintrössena icke skulle bli lidande på den nya vägorganisationens genomförande, och framhölls därvid särskilt, att den nya organisationens intresse således icke i huvudsak skulle koncentreras på huvudvägarna med bortseende från nödvändigheten av mera lokala kommunikationsleder, som måste finnas för att tillgodose landsbygdens befolkning. Detta förhållande betecknades för övrigt vara så självklart, att det icke behövde närmare kommenteras. Från i huvudsak dessa synpunkter tillkom den nuvarande vägnämnden, därvid gjordes gällande att till detta organ i allt väsentligt överflyttats de befogenheter, som tillkommit vägstämman.

Vid propositionens behandling i vederbörande riksdagsutskott uppkom emellertid på given anledning viss tveksamhet om och i vad mån och omfattning den föreslagna lagtexten rörande vägnämnden till alla delar täckte angivna överflyttning av vägstämmans befogenheter. I anslutning härtill vidtog utskottet vissa smärre förändringar av lagtexten i fråga, innefattande sådan utvidgning av vägnämndens befogenheter att omfatta jämväl rätt att framföra klagomål rörande vägförvaltningens ombesörjande av vägunderhållet. Med denna utvidgning av vägnämndens befogenheter torde utskottet närmast avsett att ge detta organ mera stadga i dess uppgift att företräda lokala intressen samt kanske i ännu högre grad att bevaka de glesbebyggda orternas rätt till ordnad väghållning.

Denna utvidgning och ytterligare utformning av vägnämndens befogenheter föranledde icke till någon erinran från riksdagens sida.

Det skulle härav kunna förmodas, att vägnämndens befogenheter med avseende å bevakande av lokala vägintrössen äro fullt klarlagda för tillämpning i enlighet med riksdagens i ärendet meddelade beslut. Detta synes emellertid

icke vara fallet. Erfarenheterna på området ge nämligen vid handen, att vägnämnderna allenast anlitas för avgivande av yttranden i den mån sådant uttryckligen påkallats av överordnad myndighet samt i övrigt ställas helt utanför varje slags befattning med ärenden rörande vägnätet inom respektive vägnämndsområden. Här kan visserligen invändas, att vägnämndernas hittillsvarande verksamhet, både med hänsyn till tiden härför och på grund av rådande högst onormala tidsförhållanden, icke utgör tillräckligt underlag för ett sakligt bedömande av verksamhetens art och beskaffenhet under mera normala förhållanden än vad hittills varit fallet. Denna invändning är dock endast till någon mindre del riktig och täcker i vart fall icke den allmänna tendens beträffande vägförvaltningens och vägnämndernas inbördes förhållande, som kommit till uttryck genom vägnämndernas uteslutande från medinflytande å i de olika nämndområdena förekommande vägärenden.

Med hänsyn till den numera högst avsevärt ökade omfattningen av väghållningen, därvid omfånget i icke ringa mån föranledes av de senaste årens nödtvungna begränsning av underhåll och nybyggnad, är det av synnerlig vikt att vägnämnderna tagas i anspråk för utövande av sina befogenheter. Detta torde dock ej kunna ske utan riksdagens medverkan i form av framställning om utredning i ärendet genom Kungl. Maj:ts försorg. Vid en sådan utredning torde främst böra övervägas, huruvida och i vad omfattning gällande bestämmelser rörande vägnämnds arbetsuppgifter och befogenhetsområde äro lämpligt avvägda med hänsyn till nämndens uppgift att inom ramen för den statliga vägförvaltningen företräda lokala vägintressen, samt i anslutning därtill upprättas förslag till förändringar och kompletteringar av gällande bestämmelser på området, som finnas av föreliggande behov påkallade. I samband härmed synes utredningen jämväl böra taga sikte på de ytterligare omständigheter och förhållanden, som vid omprövning finnas ägnade att medföra önskvärd samverkan mellan statens vägförvaltning och lokala vägintressen.

Under åberopande av vad sålunda anförts får jag hemställa,

att riksdagen ville i framställning till Kungl. Maj:t anhålla om översyn av gällande bestämmelser angående vägnämnds arbetsuppgifter och befogenhetsområde i syfte att dessa bestämmelser genom avfattning och tillämpning bringas i full överensstämmelse med uppgivna utgångspunkter för tillkomsten av dylik nämnd, ävensom att Kungl. Maj:t ville, efter utredning av ordningen och sättet för en önskvärd samverkan mellan statens vägförvaltning och lokala intressen till främjande av en ändamålsenlig utveckling av det allmänna vägväsendet i sin helhet, för riksdagen framlägga därav föranledda förslag.

Stockholm den 18 januari 1946.

Lars Jonsson
i Haverö.